

Rudolf Rasch

Muziek in de Republiek (Oude Versie)

Hoofdstuk Elf: De theaters II: Buiten Amsterdam: Documentatie

Deze tekst maakt deel uit van de oude versie van het project “Muziek in de Republiek”, die eerder online beschikbaar was onder de titel *Geschiedenis van de Muziek in de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden*. Een nieuwe, geheel bijgewerkte versie is, met talrijke illustraties en op groot formaat, in boekvorm (380 bladzijden) beschikbaar als

Muziek in de Republiek: Muziek en maatschappij in de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden 1572-1795

Uitgeverij KVNMM, 2018.

ISBN 9789063752316

Zie: <https://www.kvnm.nl/nl/Webshop/Muziek-in-de-Republiek>

Voor literatuurverwijzingen zie de file “Literatuur”.

Verwijzingen naar deze tekst graag op de volgende manier:

Rudolf Rasch, Muziek in de Republiek (Oude Versie): Hoofdstuk Zes: De theaters II: Buiten Amsterdam: Documentatie

<https://muziekinderepubliek.sites.uu.nl/>

Voor opmerkingen, suggesties, aanvullingen en correcties: r.a.rasch@uu.nl

© Rudolf Rasch, Utrecht/Houten, 2018

10 december 2018

HOOFDSTUK ELF

DE THEATERS II: BUITEN AMSTERDAM

- 11.1 Toneel en opera in Den Haag tot 1732**
- 11.2 Toneel en opera in Den Haag 1749-1793**
- 11.3 Toneel en opera buiten Amsterdam en Den Haag**
- 11.4 Reizende operatroepen**
- 11.5 De oudste Nederlandse opera**

11.1 Toneel en opera in Den Haag tot 1732

Deze paragraaf is een bewerkte versie van R.A. Rasch, 'Het Haagse muziekleven ten tijde van Unico Wilhelm van Wassenaer,' in *Unico Wilhelm van Wassenaer 1692-1766* (Hilversum/Zutphen 1993), pp. 142-148.

H.J.J.M. van Diepen, 'Een historisch plekje,' *Jaarboek Die Haghe* (1941), pp. 56-122. Pp. 85-92 over de Pikeerschuur.

Jérôme de la Gorce, 'Contributions des opéras de Paris et de Hambourg à l'interprétation des ouvrages lyriques donnés à La Haye au début du XVIIIe siècle,' in: *Aufklärungen* (Heidelberg 1986), pp. 90-104.

Aldo Lieffering, 'Het Franse theater op het Voorhout,' in: *Het Lange Voorhout* (Zwolle 1998), pp. 117-120.

Fransen 1925, pp. 165-167, 193-287.

JAN BAPTIST VAN FORNENBERGH

Ben Albach, *Langs kermissen en hoven: Ontstaan en kroniek van een Nederlands toneelgezelschap in de 17de eeuw* (Zutphen: Walburg, 1977). Over de troep van Van Fornenbergh.

M.B. Smits-Veldt, '21 mei 1658: Jan Baptist van Fornenbergh koopt een huis en een erf aan de Denneweg in den Haag om in de tuin een theater te bouwen: Toneel te Den Haag in de zeventiende eeuw,' in: *Een theatergeschiedenis* (1996), pp. 242-249.

JACOB VAN RIJNDORP

Kossmann, *Faustspiel*, pp. 128-168, uitvoerig over Van Rijndorp.

Jacob van Rijndorp, *Koningh William zeegepralend in Yerland, versiert met sangh en balletten, en verscheyde vertooningen* (Den Haag: Gerrit Rammazeyn, 1690); *Korte verklaring over 't manhaftige beleg en glorieuse verovering der sterke stadt en casteel van Namen, verçiert met uytmuntende vertooningen, balletten en muzyk van stemme en instrumenten* (z.pl. 1695?); *Het Vereenigd Europa, zinnespel, behelzende De gelukkige vrede over den staat der algemeene Christenheit, versiert met nieuwe kleederen en tooneelen, uytmuntende konst- en vliegwerken, ongemeene balletten door verscheide meesters, en muzijk van stemme en instrumenten* (Den Haag: Gerrit Rammazeyn, 1697; om op te voeren in Den Haag op 1.11.1697); *De bly geboortedag van Frederik de Vierde, Koning der Denne, Noore, Wenne en Goote, etc. Vreugde-spel, versiert met zang, dans, konst en vliegwerken* (Kopenhagen: Peter Eichhorn, 1703); *Beschryving der sieraden, vertooningen, danssen en veranderingen van het tooneel gebruikt in het vertoonen van de belegering van Belgrado, den daarop gevolgden veldslag, en overgaaf der voorgenoemde stadt; daarnevens De triumph en krygsfortuin van Zyn Hoogheid, Eugenius, Prinse van Savoyen en verscheide andere hooge generaals; tot besluit De hulding van Zyne Keizerlyke Majesteit Karel de Zesde tot Hartog van Brabandt en Grave van Vlaanderen* (z.pl. 1717). [Met dank aan Ingeborg de Cooman.]

HET FRANSE THEATER 1700-1735

Repertoire: 1702 *Armide, Atys, Thésée, L'Europe galante*; 1710 *Télémaque, Issé*.

Repertoire Tarouca 1715-1718: *Phaëton, Atys, Télémaque et Calypso*.

Repertoire Francisque 1719-1720: *Tancredi, L'Europe galante*.

DE LIS

Zie informatie achter §6.5.

11.2 Toneel en opera in Den Haag 1749-1793

HET FRANSE THEATER

De volgende informatie is gebaseerd op Liefvering 2007 en geeft de namen van de directeurs, van alle acteurs en actrices die ten minste éénmaal als zanger of zangeres zijn gedocumenteerd, en tenslotte van de instrumentalisten, voorzover bekend. De gegeven jaren betreffen het eerste en het laatste jaar van optreden volgens de beschikbare gegevens. Het dienstverband hoeft dus niet geheel doorlopend te zijn geweest. (Zeer uiteenlopende jaartallen zijn soms door komma's gescheiden.) Aangezien de brongegevens uiterst onvolledig zijn, is het gegeven overzicht niet meer dan indicatief. Achternamen zonder meer betreffen zangers, namen met Mlle (=Mademoiselle) zangeressen, waarbij men moet bedenken dat het zowel om getrouwde als ongetrouwde personen kan gaan en de achternaam dus zowel die van de vader als van de echtgenoot kan zijn. (Mme=Madame duidt op een ouder of hoger geplaatst persoon.)

DIRECTEUREN

1749-1751 Jean-Louis Hebert; 1752-1754 Geassocieerde comedianten; 1754-1755 Charles Picq; 1755-1756 Pierre Huguet (alias Armand) en Pierre-Alphons d'Armel (alias Beaumont); 1756-1759 Jean-Baptiste Anselme; 1759-1767 Françoise Gravillon (Madame Baptiste) en Rose-Albertine-Françoise Anselme (Rosette Baptiste); 1767-1768 Antoine-François-Janneaux Chalaize; 1768-1771, 1780-1782 Louis de Mérillan; 1771-1772 Pierre Chevalier; 1772-1775 François de Mocol; 1775-1776 Joseph Patrat; 1776-1780 Jacques Julien; 1782-1788 Johan Thomas Storm; 1788-1789 Stanislaus Anthoine Henri Jacques Storm en Johan Philip Meissner; 1789-1793 Johan Philip Meissner.

ZANGERS EN ZANGERESSEN

1749 Mlle Le Blanc; Mlle Le Pic; Parent; De Rozée ; -1753 Corbin; -1750 De Hautemer.

1750 Terodac (alias Carodet); Mlle Fauche; -1768 Françoise Gravillon (Mme Baptiste); -1752 Louis-Firmin Cressent; 1750; -1751 Julien (ook 1782-1792).

1751-1755 François Quinault.

1752, 1782 Durand.

1753-1758 Marie Dumont dite Prévost.

1754 Charlotte Asselin (weduwe Bocard); Antoine Bocard; Lolotte Bocard.

1757-1768 Rose-Albertine-Françoise Anselme (Rosette Baptiste); -1758 Rosière; -1759 Darcis; -1761 Mlle Mouche dite Grégeois.

1758-1767 Marie-Claude Guéant dite Dancourt; -1759 Mlle Bourdais.

1760-1762 De Relly.

1761 Deschamps; Lamare; -1770 Des Roses.

1762 Du Tilleul fils; Charlotte Frédéric (Schreuder); Mlle Laurent; Mlle Paris; -1770 Louis Compain des Pierrières; -1771 Nicolas Dugué
1764-1770 Antoine Duboulay.
1765 Campion; Moet.
1766-1770 Marie Therèse Missoli Bourdais; -1780 Louis de Mérillan.
1767 Petit; -1772 Rebut de Chambot.
1769-1774 Mlle Andasse; -1770 Deux; -1782 Le Petit; -1777 Thérèse Loiselet dite Le Roy.
1770-1772 Angélique le Roy cadette; -1774 Vanhove.
1771 De Foix; -1772 Oyes; -1772 Piévois.
1772 Mlle Duclos; -1773 Farges.
1774-1777 Bultos [=Alexandre-Florentin Bultos Brussel 1749-1787, directeur van de Muntschouwburg in Brussel van 1777-1787).
1775 Deville; D'Emery; Fleury; Grégoire; Le Tellier; Leclair; Merville; Montrose; Soligny; Mlle Tessier; -1776 Monvel; -1792 Mlle Fleury; -1780 Mlle Montrose; -1792 Saint-Aubin; -1777 Saint-Val; -1791 Mlle Visintini Thomasin
1776 Touvois; -1779 Jérôme Calais; -1778 Mlle Durancy.
1777-1778 Mlle Cénas; -1778 Dorceville; -1780 Clairenson; -1780 Jean Duport.
1778-1781 Beaubourg.
1779 Mlle Dufour; -1781 Déchet.
1780 Mlle Balland; Mlle Baron l'ainée; Mlle Chevalier; Chevalier Sequenot; Du Vernet; Mlle de Franoy; Mlle De Lorraine; Annette Martin; Elisabeth Martin; Mayeur; Mlle Mayeur; Mlle Montrose cadette; Mlle Opreuil; Saint-Étienne -1782 Debray.
1781 Goyer.
1782 Carlos de Bussoni; Mlle La Plante; Manyer; Mlle Manyer; Monville; -1790 Martin.
1783 La Bruyère.
1784-1792 Anne Longeau.
1785-1786 Dubois; -1790 Jean-Charles Dumail.
1786-1787 Jean Bonioli; -1787 Émanuel Brissé; -1790 Marie-Anne Durivier
1787 Clairville ; Nicolas de Villepré; -1791 Colette Auzou.
1788 Monfort; Mouton; -1789 Dupré; -1790 Josse.
1789 Mlle Ducquesnoy; -1790 Francisque dit Saint-Valis.
1790 Adrienne Alexandre; D'Alery de Mons; Hyacinthe Réan; -1792 Laurent Perachon.
1791-1792 Cifolelli; -1792 Saint-Valier.
1792 Angélique Beinfait; Buffard; Mlle Saint-Amant; Mlle Sainte-Marie

INSTRUMENTALISTEN

Wat betreft de instrumentalisten zijn de gegevens zéér onvolledig. Het is aannemelijk dat velen van de genoemden vele jaren langer in dienst zijn geweest dan de een of twee seizoenen waarvoor ze zijn vermeld.

1751-? Jean-Baptiste Anselme.
1752- Jean-Baptiste Jobert.
1755- Jacques-Baptiste Anselme.
1767-1768 George; -1787 Jean Malherbe, Meissner.
1769-1770 Chamignon
1775-1776 Benozzi (cello); Zweiman (fagot); Deul (hoorn).
1775-1777 Johann Wilhelm Klein père (hobo).
1775-1781 Potdevin (viool); Slavic (viool); Spangenberg fils (altviool); [Johan?] Spandau ainé (altviool); Johann Adam Dambach (cello); Fennenberg (contrabas); Willem Georg Klein (hobo, fluit); [Hendrik?] Spandau (hoorn)
1775-1787 Henri Malherbe (viool).

1778 Marcot (cello), Rose (viool), -1787 Willem Albert Teniers (viool). [Dezen naar AC 21.7.1778.]

1780-1781 Rosay (viool); Jean-Romain Merlin (viool); Hendrik Christiaan Kleine (hobo/fluit); Geering (altviool); Georg Schau (altviool); Ceulemans (serpent); -1787 D'Humainbourg fils (viool).

1789-1791 Martin

1791-1792 S. Snoeck; Sola.

1792-1793 Christiaan Willem Westerhof

REPERTOIRE

De volgende lijst is een premièrelijst van opera's opgevoerd in het Franse Theater in Den Haag van 1750 tot 1793. De lijst streeft in principe naar volledigheid. Gezien de wisselvalligheid van de beschikbare gegevens kan die volledigheid echter zelfs niet bij benadering worden bereikt. Daarnaast kan ook de afbakening van het begrip *opera* problematisch zijn. De lijst is volgens de volgende uitgangspunten opgesteld:

- De lijst gaat uit van kalenderjaren. Premièredatum tussen haakjes alleen wanneer bekend.

- De lijst is in eerste instantie naar Lieffering 2007, die de oudere informatie van Koogje 1995 (wat betreft 1750-1789) en Koogje 1987 (1789-1793) achterhaald maakt. Enkele aanvullingen zijn gehaald uit het *Nouveau théâtre de la Haye* (6 delen: Den Haag: Hendrik Constapel 1758-1760), de *Extrait des airs Français de tous les opéras* (16 delen: Den Haag: Burchard Hummel, 1760c-1792) en de collectie van het Franse Theater van Den Haag, thans in DHgm en gecatalogiseerd in Freek Pliester, *Handlist of the collection of the Théâtre Français de La Haye* (Den Haag 1983).

Het geven van een gegarandeerd correcte en volledige lijst van opera's die door het Franse Theater zijn opgevoerd is onmogelijk. De gegevens moeten dan ook met de nodige reserve worden gehanteerd.

1750 *Le tribut du coeur*.

1754 *Le devin du village*.

1755 *Raton et Rosette* (24.9).

1757 *La servante maîtresse*.

1758 *La Bohémienne* (7.3); *Bajocco et Serpilla* (28.8); *Bertholde à la ville*; *Le maître de musique*; *Les troqueurs*; *La fausse aventurière*; 1758 *Le diable à quatre*.

1759 *Le Chinois*.

1760 *Blaise le savetier*; *Ninette à la cour*; *La fille mal gardée*; *La pipée*; *Le docteur Sangrado*; *L'ivrogne corrigé*; *L'île des foux*.

1761 *Le soldat magicien* (29.12).

1762 *On ne s'avise jamais de tout*; *Les amants trompés*; *Le peintre amoureux de son modèle*; *Le maréchal ferrant*; *Annette et Lubin*; *Le maître en droit*.

1763 *Sancho Pança dans son île*; *Mazet*.

1764 *Le roi et le fermier*; *Le cadu dupé*.

1765 *Rose et Colas* (8.3); *Soliman second*; *Nanette et Lucas*; *Le sorcier*; *Les deux chasseurs et la laitière*; *Les passetemps de l'amour*; *Tom Jones*; *La pupille rusée*.

1765c *Le milicien*; *Le bûcheron*; *Le tonnelier*; *Le serrurier*; *Les amours de Gonesse*; *Les aveux indiscrets*.

1766 *Isabelle et Gertrude*; *Le petit-maître en province*; *L'école de la jeunesse*.

1767 *La clochette*; *La fée Urgèle*; *Le jardinier et le seigneur*; *La reconciliation villageoise*.

1768 *Les pêcheurs* (9.8); *La rencontre imprévue*; *Le jardinier de Sidon*; *Toinon et Toinette*; *Les moissonneurs*.

1769 *Vertu vaut bien noblesse* (2.3); *La meunière de Gentilly*; *Les sabots*; *Le déserteur*; *Le Huron*.

1770 *Lucile*; *L'île sonnante*; *L'aveugle de Palmyre*; *Le combat nocturne*; *Silvain*; *La tableau parlant*; *Sophie*.

1771 *L'astronome* (21.1); *La soirée des boulevards* (31.1); *L'arbre enchanté*; *L'amitié à l'épreuve*; *L'amoureux de quinze ans*.

1772 *Zémire et Azor* (26.6); *Les femmes et le secret* (16.10); *L'ami de la maison* (21.11); *Les deux avares*; *Les deux miliciens*; *La bonne fille*; *Les jardiniers*; *Le médecin de l'amour*;

1773 *L'erreur d'un moment* (18.1); *Mélide* (4.3); *L'amant déguisé*; *Julie*; *Le magnifique*.

- 1774 *Sara* (10.6).
1775 *La rosière de Salency* (30.3); *Henri IV* (20.5); *Les femmes vengées* (22.12); *La nouvelle école des femmes*.
1776 *La colonie* (29.6); *La fausse magie*.
1777 *Les mariages Samnites* (6.3); *La belle Arsène*; *Les souliers mordorés*.
1777? *Les trois fermiers*.
1778 *Le cadî dupé* (5.3); *L'olympiade* (17.12).
1779 *Le droit d'aînesse* (11.2); *Le jugement de Midas* (12.3); *Les fausses apparences* (16.12).
1780 *Orgon dans la lune* (21.1).
1780c? *Orphée et Euridice* (Gluck/Moline 1774; TF 257) <<opzoeken
1781 *L'amour et les graces*; *Les événements imprévus*.
1782 *Le sage dans sa retraite* (19.9); 1782 *L'infante de Zamora* (12.12);
1783 *Aucassin et Nicolette*; *Félix*; *Les Français chez les Hurons* (29.11);
1784 *La mélomanie* (12.2); *Le droit du seigneur*; *Blaise et Babet*; *Le faux lord*; *Alexis et Justine*.
1785c? *Les deux Sylphes*; *La matinée et la soirée villageoise*; *L'école de la jeunesse*; *Le poète supposé*; *Les deux comtesses*.
1786 *L'épreuve villageoise*; *Richard Cœur-de-Lion*; *La dot*; *Les deux tuteurs*.
1787 *Nina* (3.3); *Iphigénie en Aulide*; *L'amant statue*.
1788 *Le roi Théodore à Venise* (6.3); *Azémia* (7.6); *Les promesses de mariage* (8.8); *L'heureuse révolution* (18.9); *Le mariage d'Antonio*; *Les dettes*; *La double épreuve*; *Renaud d'Ast*.
1788c? *Lucette et Lucas*; *Le corsaire*.
1789 *Panurge dans l'île des lanternes* (29.1); *Le comte d'Albert* (12.2); *La suite du «Comte d'Albert»* (12.2); *Sargines* (2.4); *Le tuteur avare* (25.6); *Célestine* (15.10); *La belle esclave* (28.11); *Didon*; *Guerre ouverte*; *Les curieux punis*; *Le philosophe imaginaire*.
1790 *Inès et Léonore* (28.1); *Les noces de Dorine* (24.6); *Les méprises par ressemblance* (29.7); *L'île enchantée* (9.9); *Isabelle et Rosalvo* (16.9); *Les Dieux au village* (19.10); *Les prétendus* (21.10); *La villageoise enlevée* (9.12); *La vieille d'Annette et Lubin*; *Le rival confident*; *Auguste et Théodore*; *Les deux petits Savoyards*; *Le directeur dans l'embarras*.
1791 *La caravane du Caire* (5.3); *Le marquis de Tulipano* (5.3); *Raoul Barbe-bleu* (30.7); *Raoul, Sire de Crequi* (16.6); *Euphrosine* (17.11); *La soirée orageuse* (29.11); *Ædippe à Colone*; *Paul et Virginie*.
1792 *Camille, ou Le souterrain* (31.5); *L'inconnue persécutée* (24.8); *L'Italienne à Londres* (16.6); *Lodoiska* (19.12); *Pierre le Grand*; *La fausse paysanne*.
1793 *Les trois déesses* (24.1).

Fransen 1925, pp. 303-353 (1750-1780), pp. 385-408 (1780-1793); Hardenberg 1976(met hoofdstuk over het afscheid van Rosette Baptiste); Koogje 1987(Over de periode Den Haag 1789-1795 zeer uitvoerig, met opgave van alle stukken, inclusief opera's, in deze periode gespeeld.); 1995 (Gereconstrueerd speelplan voor 1750-1789 (voorzover mogelijk), met toelichting, maar duidelijk onvolledig.); *Unico Wilhelm van Wassenaer 1692-1766* 1993, pp. 167-173: R.A. Rasch, 'Het Haagse muziekleven ten tijde van Unico Wilhelm van Wassenaer.' (Over de periode tot 1766.); Liefvering 2007 (Engelse vertaling van dissertatie Utrecht 1999. Bespreekt alle aspecten van het theaterbedrijf. In de appendices volledige gegevens (voorzover bekend) wat betreft troep en speelplan.).

NEDERLANDS TONEEL

Boulangé & Koogje 1985.

11.3 Toneel en opera buiten Amsterdam en Den Haag

HAARLEM

Koster 1970; Sierman 1993(Geeft niets waaruit muzikaal aandeel van toneel zou blijken).

HAARLEM: 'LEERZAAM VERMAAK'

Archief in Haarlem, Gem. archief, met notulen en repertoirelijsten. Nagaan op zangspelen, e.d.!!<<

De Boer 1983 (Over het theater van het genootschap 'Leerzaam Vermaak.');

LEIDEN

Lamberts Hurrelbrinck 1890; Bachrach 1968; Kuyper 1973; «*Wat geeft die Comedie toch een bemoeijing!*»: *De Leidse Schouwburg 1705-2005* 2005 (Het eerste deel (pp. 11-103) behandelt de achttiende eeuw.).

MAASTRICHT

Troep Du Mont 1673-1678 (naar Bernard 1781, pp. 64-66), zangers: Du Mont, Clairval, Dalcourt, Vincent, Brécourt, La Vallée; zangeressen: Mme La Vallée, Milles De Chaumont, D'Arras, Bretan Fille, Bellemont, Allain, Janon.

Troep Du Buisson 1713-1718 (naar Bernard 1781, pp. 79-80), zangers: Remy, Des Jardins, Gambier, Bidard, Du Rieu; zangeressen: Mme Des Jardins, Milles Du Buisson Fille, De Fraye, Main.

Troep D'Orval 1748ss (naar Bernard 1781, pp. 116-118), zangers: D'Orgimont, De Villanton, Courtenan, Fildain, Hartou, Anchon; zangeressen: Mme D'Orval, Rochemont Mère, Rosan Mère, Rosan Fille, Almanville, Firville, Hologne, Fertan.

Troep Bernardi 1771 (naar Bernard 1781, p. 183), acteurs, zangers en dansers (niet gescheiden): Bernardi, Hebert, D'Allaincourt, Landois, Montrose, Calais, Bulteau [=Bultos?], Voljan, Belleroche, Rémond, Auzout, Fleury; actrices, zangeressen, danseressen (niet gescheiden): Mads Bernardi, Fleury, Rémond, Auzout dite Sophie, Milles Evérard, Fougère, Bernardi.

Troep Bernardi 1773 (naar Bernard 1781, pp. 186-187), zangers: Fleury (basse-taille), De Ligny (laruette¹), Dainville (haute-contre), D'Arbeaux (basse-taille), Du Buisson (laruette, haute-contre), zangeres: Mme Fleuri (première chanteuse en soubrette).

Repertoire Bernardi 1771: *Le maréchal ferrant; Annette et Lubin.*

1772: *Les deux avars; L'ami de la maison; La bonne fille; Le déserteur; Les moissonneurs; Le sorcier; Lucile; Le tableau parlant*

1773: *Les pêcheurs; Zémire et Azor.*

Troep Clairville 1774 (Bernardi 1781, pp. 188-247): 1774 Oreille (laruette), Clairville Abbé (haute-contre), Fradel(le) (basse-taille), Pitoin (haute-contre), Simon (haute-contre), Hiacinthe (accessoires), Mme Simon (accessoires), Mme Deschamps; Mme Roxelane (soubrette); -1775 Du Coudrai (basse-taille), Mme Nauroi =?Novoi (accessoires) ; -1778 Du Buisson (laruette), Boquay (accessoires); -1781 Mme Clairville (première chanteuse), Mme Montville (soubrette), Mille Corbin fille (jeunes emplois).

1775 Maillot (haute-contre), Saint-Albin (haute-contre); -1776 Mme de Saint-Hilaire (amoureuse); -1781 De Poix (basse-taille).

1776 Vareil (haute-contre), Valancourt (haute-contre), Boutmi de Rocquefeuille (basse-taille); -1777 Paris (laruette).

---

¹. Een laruette is een lichte hoge mannenstem voor komische rollen van oudere mannen, genoemd naar de Franse zanger en componist Jean-Louis Laruette (1731-1792).

1777 -1778 Mme Dumenil (utilité); Gaudillion (haute-contre), De la Bruière (haute-contre), Calmus (basse-taille).

1779 Fabre d'Eglantine (haute-contre); Mme Fabre d'Eglantine.

1780 De Poix fils (basse-taille), -1781 L'Allemand (accessoires).

Musici: 1774-1776 Fages (muziekdirecteur).

1775-1776: Javey.

1776-1777 Jones (muziekdirecteur).

1777-1781 Duboulay (muziekdirecteur)

1781 Orkest (Bernard 1791, pp. 247-248; wanneer dezelfde naam terugkomt, gaat het vermoedelijk om de zelfde persoon): eerste viool: FRANCISCUS LEONARDUS ROUWYZER, Révord, Rénard, Kelder fils; tweede viool: Beckers, Vogel, Canten, Neumann; altviool: Papeschoon, Brouns; celli: La Meer, Kelder père; contrabas: Hermans, La Meer; fluit & klarinet: L. van den Broek, Jansen, Kelder; fagot: Martin, Jansen, Kelder; trompet: Jansen, Kelder; hoorn: C. [=OTHON?] VAN DER[=N] BROEK, Brounst, Vogel; pauken: Neuman.

Repertoire Clairville 1774: *Le déserteur*; *La servante maîtresse*; *Le tableau parlant*; *L'amoureux de quinze ans*; *L'ami de la maison*; *Sancho Pança*; *Le maréchal ferrant*; *Zémire et Azor*; *Julie*; *Les deux chasseurs et la laitière*; *Le bûcheron*; *Le cadí dupé*; *Le roi et le fermier*; *On ne s'avise jamais de tout*; *Lucile*; *Le tonnelier*; *Silvain*; *Le sorcier*; *Rose et Colas*; *Le maître en droit*; *Le magnifique*; *La fée Urgèle*; *Le jardinier de Sidon*.

1775: *L'amitié à l'épreuve*; *L'erreur d'un moment*; *Nanette et Lucas*; *Isabelle et Gertrude*; *Le milicien*; *L'aveugle de Palmyre*; *La fausse magie*.

1776: *Les femmes vengées*; *La rosière de Salency*; *Mazet*; *Les souliers mordorés*; *Henri IV*; *La rencontre imprévue*; *L'île sonnante*; *L'île des foux*.

1777: *La belle Arsène*; *Tom Jones*; *Le devin de village*; *Les trois fermiers*.

1778: *L'école de la jeunesse* (3.1); *La colonie*; *Les femmes et le secret* (21.8); *Les trois roses* (27.6); *Les mariages Samnites*.

1779: *La nouvelle chercheuse d'esprit* (2.1); *Le jugement de Midas*; *La Bohémienne*.

1780: *Laure et Pétrarque* (7.2); *La loterie amoureuse* (17.5); *L'Olympiade*; *Roland*.

1781: *Les fausses apparences*; *Blaise le savetier*; *Toinon et Toinette*; *Les événements imprévus*.

1782: *Tircis et Céphise* (6.6).

1783: *Les étrennes de la nouvelle année*.

M. Bernard, *Tableau du spectacle français ou Annales théâtrales de la ville de Maastricht* (Maastricht 1781). Uitvoerige bespreking eerst van de theaterhistorie in het algemeen, dan van die van Maastricht in het bijzonder. Met tal van gegevens over repertoire, voorstellingen, troepen, acteurs, enz. Tevens beschrijving van het theater en de organisatie, alsmede een lijst van stukken, naar genre ingedeeld, met Maastrichtse premièrejaren.

Bloemen 1964; Quaadvlieg 1965, pp. 100-102; Loontjens 1974.

ROTTERDAM

Gelinus van Spaan, 'Beschrijving der tooneelen en decoratiën, benevens de verdeeling der rollen van tooneelstukken, dewelke op den Schouwburg buiten Rotterdam vertoond zijn in de jaren 1774 a 1780,' Handschrift GB-Lbl.

Titels van rond 1790 in Rotterdam gespeelde Franse opéra-comiques zijn te vinden in *Het Kabinet van Mode en Smaak*.

Fransen 1925, pp. 379-384: Frans theater in Rotterdam, 1784-1793; Haverkorn van Rijsewijk 1882; De Haan e.a. 1984; Gras 2000, 2007.

UTRECHT

Van Sorgen 1885.

11.4 Reizende operatroepen

Bolte 1893; Rasch 1997.

GIOVANNI FRANCESCO CROSA 1750

Repertoire (gespeeld in Den Haag, Leiden en Amsterdam; alleen opvoeringsdata van Amsterdam bekend: *Orazio* (Asd 3.8; L Den Haag: Pierre Gosse, [1750], S 17342); *La finta cameriere* (Asd 4.9); *Li tre cicisbei* (Asd 29.9; vergelijk L Brussel: Jean-Jacques Boucherie, 1749, S 23523).

King & Willaert 1993.

OVERTOOMSE WEG

Iconografie: Jan de Beijer, *Theater Blankenburg aan de Overtoomse weg* (tekening Aga, Topografische Atlas, Atlas Splitgeber). Aga bezit tevens een anonieme navolging en één door G. Lambrechts (1776-1850).

Bijsmans 1991.

JEAN-BENOÎT LECLAIR 1751

Repertoire Amsterdam 1751 (naar advertenties in de *Amsterdamsche Courant*; alleen toneelstukken met een aangegeven muzikale bijdrage zijn vermeld): *La servante justifié* (Favart); *Tymon misanthrope, ou Arlequin metamorphosé* (Delisle); 'De zeehaven'; *La fête sincère* (muziek Leclair); *Le temps passé*; *Arlequin Hulla* (Dominique & Romagnesi); *La chercheuse d'esprit* (Favart).

Zaslaw 1965.

GIUSEPPE GIORDANI 1752

Troep (naar libretti): Giuseppe Giordani, Antonia Giordani, Francesco Giordani, Tomaso Giordani, Marina Giordani, Niceletta Pettina, Francesco Lini, Dionisia Lepri, Lucina Tixiano (de laatste drie incidenteel). Verder Giovanni Gualberto Bottarelli, vermoedelijk in de organisatie.

Repertoire Amsterdam 1752 (naar advertenties in de *Amsterdamsche Courant*): *Gli amanti gelosi* (16.5), *La serva padrona* (16.5; L Asd: Jolly, 1752, S 21813); *Emira* (23.5); *La dama scaltra* (6.7; L Asd: Boussière, 1752 S, 7074); *La maestra* (L Asd 1752, S 14646); *Artaserse* (24.7); *Il vedovo* (6.7; L Asd: Boussière, 1752, S 24444); *Matilda* (L Asd 1752, S 15114); *Origille* (L Asd 1752 [B Br], niet in Sartori).

GARNIER - DUPLESSIS - QUINAULT 1752-1754

Archief: Amsterdam, Gemeente-Archief, Not. Arch. 10450, nrs. 1816 en 1871 (15,28.12.1752: over Jean Petit, theschenker van Garnier).

Repertoire Garnier Amsterdam 1752 (naar advertenties in de *Amsterdamsche Courant*; alleen stukken met aangegeven muzikale bijdrage worden hier vermeld): *La pupille* (Armand; 21.6); *Le malade imaginaire* (Molière; 19.8); *Tymon misanthrope, ou Arlequin metamorphosé* (Delisle; 30.8); *Zeneide* (Cahusac; 21.10); *Les amours de*

Nanterre (21.10); *L'occasion* (8.11); 'Arlequin en Scaramouche op het eyland Ceylon' (29.11); *Issé* (tweede bedrijf; 2.12); *Le galant coureur* (6.12); *Le magnifique* (La Motte; 13.12); *Les vendanges de Sarenes* (Dancourt; 23.12).

1753: *Le temps passé* (13.1); *La servante justifiée* (Favart; 3.2); *La fausse ridicule* (Panard & Fagan; 21.3); *Monsieur de Pourceaugnac* (Molière; 31.3); *Acajon* (Favart; 4.4); *La coquette sans le savoir* (Favart & P. Rousseau; 7.4).

Nieuwe troep 1753: *La servante justifiée* (29.5); *La coquette sans le savoir* (12.6); *Le poirier* (Vadé; 27.6); *La nièce vengée, ou La double surprise, ou Les petits comédiens* (Panard & Fagan; 10.7); *La chercheuse d'esprit; Attendez-moi sous l'orme* (11.8); *Le miroir sans fard* (22.8).

SANTO LAPIS 1752-1754

Archief: Amsterdam, Gemeente-Archief, Not. Arch., 10454, nrs. 810 en 1105 (6.6 en 27.7.1753: problemen met Anna Castelli en Giuseppe Quilici).

Troep: Gaetano Quilici (uit Pisa), Eugenia Mellini (uit Bologna), Margherita Barberini (uit Bologna), Margherita Cavalli (uit Bologna), Giuseppe Ristorini (uit Bologna), Elisabetta Ferrari (uit Venetië), Anna Castelli (uit Bologna). Verder: Christiano Tedeschini, Francesco Baratti, Antonio Perolini, Giacomo Grimaldi. Musicus: Carel Brzezowsky (AC 22.2.1753).

Over Margherita Cavalli: *Een nieuw lied van de verliefde weduwnaar* [Amsterdam 1755c]. {Lub 1092 G 26/6} Stemme: 't Feest der zotten (uit het divertissement van die naam, 1749). Satyrisch lied op Margherita Cavalli, eertijds in de troep van Lapis, volgens het lied de concubine van Mozes Benno Henrique (gehuwd met Rachel Ancona). Ondertekend "Francisco Kullario".

Repertoire Leiden 1752 (grotendeels naar advertenties): *L'Arcadia in Brenta* (14.10; L Leiden: Luzac, 1752 S 2376); *La finta cameriera* (laatste maal 18.11); *L'Orazio* (21.11); *Il negligente* (L Leiden: Luzac, 1752, S 16339).

Amsterdam Overtoomseweg 1753: *L'Arcadia in Brenta* (29.1); *Orazio* (19.2); *La finta cameriera* (5.3); *Il negligente* (22.3).

Amsterdam Schouwburg 1753: *La Maestra* (15.5); *L'opera in prova* met *Urganostocor* (2.6; L Asd: Boussière, 1753, S 17196); *Minosse* (3.7); *Tigrane* (16.7); *Il mondo della luna* (28.7). *Il tutore burlato* (4.12); *Madama Ciana* (8.1.1754); *Demofonte* (12.2); *Bertoldo* (2.4); *Artaserse* (7.5). Den Haag: *Tigrane*.

1754: *La serva padrona* (1.1.); *Madama Ciana* (8.1); *Demofonte* (12.2); *Bertoldo* (2.4); *Artaserse* (7.5).

FRANCESCO FERRARI 1754-1755

Troep (gegevens onvolledig, voornamelijk naar advertenties, aangezien Ferrari's libretti geen *cast* vermelden; niet allen zongen de gehele periode voor Ferrari): Eugenia Mellini, Elisabetta Ferrari, Antonio Perellino, Francesco Baratti, Minetta Rosenau, Marianna Poli, Giuseppe Ristorini, Margherita Cavalli, Giuseppe Quilici, Anna Castelli. Eerste viool: ANGELO MORIGI.

Repertoire Amsterdam 1754: *Il finto cavaliere* (27.8; L Asd: Olofsen, 1754, S 10620) *L'infelice avventurato* (11.4); *Il mondo alla reversa* (3.12).

1755: *Il mondo nella luna* (7.1); *La calamità de' cuori* (4.2); *Il conte Caramella* (11.3); *De gustibus non est disputandum* (29.4; L z.p. met vertaling Dampenet, S 7238); *La Truffaldina* (7.6; intermezzo, zie S 24083); *I portentosi effetti della Madre Natura* (14.6; L z.p. met vertaling Dampenet, S 18986); *Alessandre nelle Indie* (5.8; L z.p. met vertaling Dampenet, S 852); *Il filosofo di campagna* (21.10; L Leiden: De Groot 1755, S 10351); *L'Arcadia in Brenta*.

GIORDANI 1756

Archief: Amsterdam, Gemeente-Archief, Not. Arch. 10278, nr. 798 (1.1.1756: problemen met de decormaker Giovanni Battista Torri; toneelknecht zijn Jan Bier, Johannes Terlee en Francesco di Antoni).

Troep (naar Londense libretti 1754-1756): Giuseppe Giordani, Antonia Giordani, Francesco Giordani, Marina Giordani, Nicolina Giordani, Francesco Lini; Antonio Maria Lazzari, Anna Bandiera.

Repertoire Amsterdam 1756 (naar advertenties in de *Amsterdamsche Courant*): *La comediante fatta cantatrice* (24.6; Londens libretto 1756, S 5965); *Matilda* (5.7, met intermezzo *La contadina astuta*, 12.7 met *Intermezzo del Panduro*); *Gli amanti gelosi* (14.7; Londens libretto 1754, S 1130; 21.7 met *La serva padrona*); *Lo studente alla moda* (24.7; 14.7; Londens libretto 1754, S 22701); *L'albergatrice* (9.8); *La cameriera accorta* (30.8; 14.7; Londens libretto 1754, S 4858).

LES ENFANTS DU SIEUR FRÉDÉRIC

Iconografie: Gravure van Jan Punt: Caroline en Charlotte dansend in *Pygmalion*, december 1759.

Troep: Charlotte Frédéric, Caroline Frédéric, Mme Frédéric, De Launay, Malterre, Monnois, Prevot, La Cousine, Mlle Molin, Mlle d'Alençon.

Repertoire 1759: *La servante maîtresse*; *Bajocco et Serpilla*; *La Bohémienne*; *Le jaloux corrigé*; *Le maître de musique*; *Le devin du village*.

1760 *Les ensorcelés*; *Les Chinois*; *Ninette à la cour*; *Bastien et Bastienne*; *Raton et Rosette*; *Le peintre amoureux de son modèle*; *Les aveux indiscrets*; *Blaise le savetier*; *Le diable à quatre*; *La fille mal gardée*.

1761 *Bertholde à la ville*; *La veuve indécise*, *Le soldat magicien*; *La fausse aventurière*; *Nicaise*; *L'amant serrurier*; *Le cadi dupé*.

1762 *Georget et Georgette*; *On ne s'avise jamais de tout*; *Annette et Lubin*; *Le maréchal ferrant*.

1763. *Le maître en droit*, *Le peintre amoureux de son modèle*, *La Bohémienne*.

Koole1952.

DE AMICIS 1760-1761

Troep (naar libretti): Dominico de Amicis, Marianna de Amicis, Anna Lucia de Amicis, GIOVANNI BATTISTA ZINGONI, Domenico Magalli; Angiola Davia, Nicolo Peretti, Angiola Caputi.

Repertoire Amsterdam 1760: *La finta marchesina* (8.5); *La creanza*; *La gara degli amanti ridicoli* (14.10); '*Les ruses de l'amour*' [Italiaanse titel voor vinden I stratagemmi del amore?'] (met *La serva padrone*); *Zenobia* (25.11; L Asd: Hendrik & Pieter Boussière, 1760, S 25320).

1761: *Nitteti* (20.1); *La finta sposa* (17.2; L Asd: Hendrik & Pieter Boussière, 1761, S 9824; met Franse vertaling van C. Castiglione, misschien de Carlo Castiglione die in 1757 in Amsterdam overleed?); *L'amor costante* (7.4); *L'isola disabitata* (14.4); *Il tutore burlato* (14.4); *Il re pastore* (5.5).

J.H. Rössing, 'Een kabaal in den Amsterdamschen Schouwburg (31 Maart 1761),' *Het Nederlandsch Tooneel 2* (1873), pp. 323-330. Over de voorstellingen van De Amicis.

Corver 1786, pp. 82-83.

DE BRUYÈRE 1761

Repertoire Amsterdam 1761: *La servante maîtresse* (3.11); *Bajocco et Serpilla* (24.11)

GURRINI 1761-1762

Troep (onvolledig): Mauro Gurrini, Rosa Gurrini (zijn vrouw), Minetta Rosenau, Mme Padulli.

Repertoire 1761: *Orazio* (Haarlem 31.12).

1762: *Il giocatore* (Haarlem 2.1); *Il vecchio ingannato*; '*Le paysan prévenu*' (Haarlem 4.2= zeker 'De boer van fortuin'); *La Zingara* (11.2); *Amor fa l'huomo cieco* (Haarlem 13.2); *Don Quichotte* (Haarlem 27.2); '*Les*

trois amants rivaux' (27.1); '*Le mariage interrompu par le pouvoir de la magie*' (30.3). Zeker alles in het Italiaans gespeeld.

MAASTRICHT 1762-1769

M. en Mme Vascor 1762 (Bernard 1781, p. 162): *Bajocco et Serpilla; La servante maîtresse*.

Italiaanse troep 1765 (Bernard 1781, pp. 163-164): *La servante padrona; Li tre gobbi rivali; Don Trastulla*.

Diverse troepen 1769 (Bernard 1781, pp. 178-180): *Le Huron; Mazet; Le maréchal ferrant; Le maître en droit; Blaise le savetier; Le cadi dupé; Le devin de village; Les deux chasseurs et la laitière; Le milicien; On ne s'avise jamais de tout; Rose et Colas; Le tonnelier*

VLAAMSE OPERA VAN NEYTS 1758-1780

Troep (gegevens zeer onvolledig): JACOB-TOUSSAINT NEYTS (1727-1794; libretti, regie?), FRANCISCUS NEYTS (1719-1797; zakelijk leider; orkestmeester?), zangers: Mos[t], Dirk Sardet (1742-1817, later Rotterdamse en Amsterdamse Schouwburg), Pierre Emmanuel Verheyen; zangeressen: Jacoba Wouters (1750c-1813, later Rotterdamse en Amsterdamse Schouwburg, 1778 gehuwd met Dirk Sardet), Isabelle Stassinon; Annette Voisin.

Repertoire (naar Basemans 1998; bij gebrek aan gegevens uit bepaalde jaren kunnen sommige premièrejaren vroeger liggen dan aangegeven): 1758 *Mimi in het hof; De bedrogen gierigaard; De muzikmeester; De mangelaers; De schilder verliefd op zijn voorbeeld; Bartholde in de stad; De meid juffrouw; De speler; De waarzegger van het dorp*.

1762 *De kwalijk bewaarde dochter; De bedrogen baljuw; De soldaat toveraar*.

1768 *De kuiper; De klompjes; De koning en de pachter; Mazet; Annette en Lubin; De twee jagers en het melkmeisje; Rosa en Colas; Reken niet zonder uw' weerd; Raton en Rosette; De paardesmid; De meester in het recht; Het verloren lam; De Boheemster; De kwalijk bewaarde dochter; Blasius den lapper*.

1769 *De soldaat door dwang; De onverwachte ontmoeting; Den slotmaker; De bedrogen voogd; Den Doctor Sangrado; De greffier in de trog*.

1770 *Lucile; De deserteur; Silvain; De bedrogen bruid*.

1771 *De twee gierigaerds*.

1772 *De verliefde van vyftien jaeren; De sprekende schilderij; Tom Jones*.

1773 *Julie; Zemire en Azor; Het nacht-gevecht; De adellijke tuinierster; De toveraar; De toets der vriendschap*.

1774 *De sympathie; De dwaling van een ogenblik; De koopman van Smyrna; De Huron; De tuiniers*.

1778 *De pragtige; De volkplanting; De schoone Arsena; Het rozefeest*.

1779 *De Hoogduitse schoenmaakster; De twee hoveniers*.

Geen uitvoeringsgegevens, vermoedelijk wel gespeeld: *De molenaarster van Gentily; De houthakker; De Chinezen; De charlatan; Het dorpse weesmeisje*.

BNBelg 15 (1899), kk. 657-662 (J. Stecher); Koster 1970, Hfdst. 13, pp. 171-186.

VITZTHUMB 1768

Repertoire (vermoedelijk onvolledig): *Ninette in het hof; De waarzegger van het dorp; De soldaat toveraar; De twee jagers en de melkverkoopster; De koning en de pachter; De kuiper*.

ABT EN SCHROETER 1774-1777

Repertoire 1774-1777: *Der Aerndtekrantz; Die Apotheke; Der Deserteur; Der Dorfbarbier; Elysium; Der Fassbinder; Freundschaft auf der Probe; Der Hufschmidt; Die Jagd; Julie; Der Kapellmeister; Der Kaufmann von Smyrna; Der König und der Pächter; Die Liebe auf dem Lande; Lucas und Hännchen; Lucile; Das Marketenderzelt; Das Milchmädchen und die Jäger; Mimi am Hofe; Der Prahler ohne Geld; Das redende*

Gemälde; Rose und Colas; Der Serail; Soliman II; Der Spieler und die Bettschwester; Sylvain; Tom Jones; Das Urteil des Midas; Die verwandelten Weiber; Der Zauberer; Zemire und Azor; Die Zigeunerin; Die zwei Geizigen.

Van Geelen 1947.

BERNARDI 1780

Troep (naar Bernard 1781, pp. 243-244): zangers (leeftijd tussen haakjes): Du Puis (18; basse-taille); Laurent (16; laruette); Du Puis cadet (15; haute-contre); Buffier (15; haute-contre); Fleury (11; laruette, basse-taille); Martin (11; accessoires); Charles (12; accessoires); zangeressen: Florine Fleury (14), Adelaïde Fleury (13); Mimi Bernardi (11); Mime le Clair (10); Mariamne du Lac (15; duegne).

Repertoire (sGC 29.12. 1780): *L'amant jaloux; Les souliers mordorés*; (Bernard 1781, p. 245): *La belle Arsène*.

Bernard 1781, pp. 243-245.

'S-GRAVESANDE 1794

Repertoire mei-juli 1794 (advertenties *Amsterdamsche Courant*): *Nina; De drie landbouwers; Azemia; Het huwelijk van Antonio; De twee jagers en het melkmeisje.*

Scheurleer 1909; Worp 1920; Bottenheim 1983R.

OPERAREPERTOIRE IN DE REPUBLIEK 1677-1795

De opera's zijn gerangschikt op de titel van het libretto in de oorspronkelijke taal. Vertalingen van de libretti volgen direct op de vermelding van de oorspronkelijke versie. Vanuit elke neventitel is er een verwijzing naar de hoofdtitel van het libretto in de oorspronkelijke taal. Tussen haakjes worden de namen van componist en tekstdichter (in die volgorde, gescheiden door een schuine streep) vermeld en het jaar van eerste uitvoering. Als componist of tekstdichter onbekend zijn wordt voor, respectievelijk na de schuine streep niets vermeld. Als een aanduiding tussen haakjes geheel ontbreekt, betekent dat dat noch componist, noch tekstdichter, noch jaar van eerste uitvoering bekend is. Bij een vertaald libretto dat de oorspronkelijke muziek behoudt, is slechts de tekstdichter-vertaler genoemd, voorafgegaan door de schuine streep die normaal componist en librettist scheidt. Daarna volgt een opsomming van de Nederlandse theaters en de in Nederland opererende operatroepen die het stuk hebben gespeeld, vaak met premièrejaren voor het desbetreffende theater of de desbetreffende troep. Aan het eind van de vermelding kan een "L" staan, hetgeen betekent dat een gedrukt libretto beschikbaar is dat met de opvoeringen samenhangt. Bij de zeer wisselende volledigheid van de overlevering van uitvoeringsgegevens kan volledigheid in geen enkel opzicht worden gegarandeerd.

Abt = Troep Abt en Schroeter 1774-1777

Amicis = Troep De Amicis 1760-1761

AS = Amsterdamse Schouwburg 1677-1794

Bruyère = Troep De Bruyère 1761

CDL = Collège Dramatique et Lyrique, Amsterdam 1791-1793

Crosa = Troep Giovanni Francesco Crosa 1750

DH = Frans Theater in Den Haag 1702-1793

DS = Dirck Strycker, Amsterdam 1680-1681

Ferrari = Troep Francesco Ferrari 1755

Francisque = Den Haag, Francisque 1719ss
Frédéric = Les enfants de Monsieur Frédéric 1759-1763
Giordani 1752, 1756 = Troep Giuseppe Giordani 1752, 1756
Gravesande = Troep Hermanus 's-Gravesande 1794
Gurrini = Troep Mauro Gurrini 1760-1671
HDT = Hoogduitse Toneelsociëteit, Amsterdam 1787-1794
KSGV = Kunstmin spaart geen vlijt, Amsterdam 1773-1789
Lapis = Troep Santo Lapis 1752-1754
MA 1762, 1769 = Maastricht, bezoekende troepen 1762, 1769
MA 1771-1773 = Maastricht, troep Bernardi 1771-1773
MA 1774-1781 = Maastricht, troep Clairville 1774-1781
OKK = Oefening kweekt kunst, Amsterdam 1785-1786
Neyts = Vlaamse Opera van Neyts
Tarouca = Den Haag, Tarouca 1715-1718

Een L achter het jaartal van de troep betekent dat een gedrukt libretto bekend is.
Asd = Amsterdam; H&M = Jan Helders & Abraham Mars

A

De adellijke tuinierster > *La buona figliola*
Les abus de la crédulité > *Orgon dans la lune*
Der Aerndekrantz (Hiller/Weisse 1771) Abt
L'albergatrice > *La locandiera*
Alessandro nell'Indie (G. Scarlatti?/Metastasio 1753) Ferrari 1755 L
Alexis et Justine (Dezède/Monvel 1785) DH 1785; CDL
De Algerijnse landvoogd > *Le corsaire*
Amadis (Lully/Quinault 1684) AS 1687; DH 1704 L Asd: Henri Schelte, 1704.
L'amant déguisé, ou Le jardinier supposé (Philidor/Favart 1769) DH 1773; CDL
L'amant jaloux > *Les fausses apparences*
L'amant serrurier Frédéric 1761
L'amant statue (Dalayrac/Desfontaines 1785) DH 1787; CDL
    De minnaar standbeeld (/Van Ollefen) AS 1794
Gli amanti gelosi (T. Giordani/G. Giordani 1754) Giordani 1756
Les amants trompés (Laruelle/Anseume 1756) DH 1762
L'ami de la maison (Grétry/Marmontel 1771) DH 1772; MA 1772, 1774; CDL 1791
L'amitié à l'épreuve (Grétry/Favart 1770) MA 1775, DH 1771
    De toets der vriendschap (/Neyts) Neyts 1773 L
    Freundschaft auf der Probe Abt
    De edelmoedige vriendschap (/Ruloffs) AS 1782 L Asd: H&L, 1782
L'amitié au village (Philidor/Desforges 1785)
    Het dorpsfeest (/Lynslager) AS 1788; KGSV
Amor fa l'huomo cieco > *La contadina astuta*
L'amor costante > *Emira*
L'amour et les graces (Colizzi/Saint-Foix 1781) DH 1781
L'amoureux de quinze ans, ou La double fête (Martini/Laujon 1771) DH 1771; MA 1774
    De verliefde van vijftien jaren (/Neyts) Neyts 1772 L
Les amours de Bastien et Bastienne (Favart 1753)
    Bastien et Bastienne Frédéric 1760
Les amours de Gonesse, ou Le boulanger (La Borde/Favart 1765) DH 1765c; CDL
    De greffier in de trog (/Neyts) Neyts 1769 L

- Andromaque* (??) AS 1687
Annette et Lubin (Blaise/Favart 1762) DH 1762; Frédéric 1762; MA 1771
    Annette en Lubin (/Neyts) Neyts 1768 L Asd: Vlam, 1768
    Lucas und Hannchen (/Eschenburg) Abt
    Annette en Lubyn (/Lynslager) AS 1780 L Asd: Helden, 1780, 1781, 3/1790; KSGV
Die Apotheke > *Lo speciale*
Der Apotheker und der Doctor (Dittersdorf/Stephanie 1786) HDT
L'arbore di Diana (Martin y Soler/Da Ponte 1787)
    Der Baum der Diana HDT
L'arbre enchanté, ou Le tuteur dupé (Gluck/Vadé 1770) DH 1771
L'Arcadia in Brenta (Galuppi/Goldoni 1749) Lapis 1752; Ferrari 1755
Aristote amoureux, ou Le philosophe bridé (/Piis&Barré) DH 1782; CDL
Armide (Lully/Quinault 1686) DH 1702
Artaserse (Pampani/Metastasio 1750) Giordani 1752
Artaserse (Ciampi? of Galuppi? 1751/Metastasio 1747) Giordani 1752; Lapis 1754; Ferrari 1755
L'astronome, ou L'heureux moment (Schwindl/Bauny 1771) DH 1771
Atys (Lully/Quinault 1676) AS 1687; DH 1702; Tarouca
Aucassin et Nicolette, ou Les moeurs du bon vieux temps (Grétry/Sedaine 1782) DH 1783
Auguste et Théodore, ou Les deux pages (Dezède/Faur 1789 naar Manteufel *Der Edelknabe*) DH 1790
L'avare trompé??
    De bedrogen gierigaard (/Neyts) Neyts 1758
L'aveugle de Palmyre (Rodolphe/Desfontaines 1767) DH 1770; MA 1775
Les aveux indiscrets (Monsigny/La Ribardière 1759) Frédéric 1760; DH 1765c
Axur, re d'Ormus (Salieri/Da Ponte 1788)
    Axur, König von Ormus HDT
Azémia, ou Les sauvages (Dalayrac/La Chabeaussière 1786) DH 1788; CDL
    Azemia, of De wilden (/Ogelwight) AS 1789 L Asd: H&M, 1791; Gravesande 1794
    Azemia, oder Die Wilden HDT

B

- Bacchus* > *Les fêtes de Bacchus et l'Amour*
Bajocco et Serpilla (Sodi/Favart 1753) DH 1758; Frédéric 1759; Bruyère 1761; MA 1762
Le Barnevelt Français > *L'école de la jeunesse*
Bastien et Bastienne > *Les amours de Bastien et Bastienne*
La bataille d'Ivry > *Henri IV*
De bedrogen baljuw > *Le cadí dupé*
De bedrogen bruid (/Neyts) Neyts 1770
De bedrogen voogd > *Le tuteur bafoué*
La belle Arsène (Monsigny/Favart 1775) DH 1777; MA 1777; Bernardi 1780; CDL
    De schone Arsena (/Neyts) Neyts 1778
    De schone Arsene (/Ruloffs) AS 1789 L Asd: H&M, 1789
La belle esclave, ou Valcour et Zélia (Philidor/Maniant 1787) DH 1789
Bellezza ed onestà > *Una cosa rara*
Bertoldo, Bertoldino e Cacaseno (Ciampi/Goldoni 1748) Lapis 1754
    Bertholde à la ville (/La Salle d'Offemont&Anseaume 1754) DH 1758; Frédéric 1760
    Bartholde in de stad (/Neyts) Neyts 1758 L
Blaise et Babet, ou La suite des «Trois fermiers» (Dezède/Monvel 1783) DH 1784; CDL
    Blaise en Babet (/Roullaud) AS 1788 L Asd: H&M, 1788
Blaise le savetier (Philidor/Sedaine 1759) DH 1760; Frédéric 1760; MA 1769; MA 1781
    Blasius de lapper (/Neyts) Neyts 1768 L
De Boheemster > *La Zingara*

La Bohémienne > *La Zingara*

Le boulanger > *Les amours de Gonesse*

Le bûcheron, ou Les trois souhaits (Philidor/Guichard 1763) DH 1765c; MA 1774

De houthakker (/Neyts) Neyts

La bonne fille (Piccinni/Cailhava 1771 naar *La buona figliola* [Piccinni/Goldoni 1760]) DH 1772; MA 1772

De adellijke tuinierster (/Neyts) Neyts 1773 L

Das gute Mädchen (/Eschenburg) HDT

C

Le cadì dupé (Monsigny/Lemonnier 1761) Frédéric 1761 DH 1764; MA 1769, 1774

De bedrogen baljuw (/Neyts) Neyts 1762

Le cadì dupé (Gluck/Lemonnier 1762) DH 1778

Cadmus et Hermione (Lully/Quinault 1673) AS 1687

La calamità de' cuori (Galuppi/Goldoni 1752) Ferrari 1755

Calypso > *Télémaque et Calypso*

La cameriera accorta (= *La serva accorta?* = *Il filosofo di campagna* door Galuppi?) Giordani 1756

Camille, ou Le souterrain (Dalayrac/Marsollier 1791) DH 1792; CDL

La cantata e disfida di Don Trastulla (Jommelli/ 1749) MA 1765

La caravane du Caire (Grétry/Chédeville 1783) DH 1791

De karavaan van Groot Kairo (/Pypers) AS 1789

Ce qui plaît aux dames > *La fée Urgèle*

Célestine (Bruni/Magnito ca. 1787) DH 1789

Céphise, ou L'erreur de l'esprit (Marsollier/) CDL

Le charlatan (Sodi/Lacombe 1756)

De charlatan (/Neyts?) Neyts?

Les Chinois (Selitto/Favart 1756) DH 1759; Frédéric 1760

De Chinezen (/Neyts) Neyts

La clochette (Duni/Anseaume 1766) DH 1767; CDL

Het verloren lam (/Neyts) Neyts 1768 Asd: Vlam 1768

Het verloren lam (/Doornik) AS 1784 L Asd: H&M, 1783

La colonie (Sacchini/Framery 1775 naar *L'isola d'amore* [Sacchini/Gori 1766]) DH 1776; MA 1778; CDL

De volkplanting (/Neyts) Neyts 1778

De volkplanting (/Van Beaumont) KSGV; AS 1782 L Asd: Helden, 1782

Le combat nocturne, ou Les morts vivants (Le Petit/Dancourt, Gent 1769) DH 1770 << nagaan of Helmonts versie?

La comediante fatta cantatrice (T. Giordani/? 1756) Giordani 1756

Le comte d'Albert (Grétry/Sedaine 1786) DH 1789

La suite du «Comte d'Albert» (Grétry/Sedaine 1787) DH 1789

La contadina astuta (Pergolesi/Mariani 1737) Giordani 1756

Amor fa l'uomo cieco Gurrini 1762

Il conte Caramella (Galuppi/Goldoni 1749) Ferrari 1755

La cordonnière Allemande > *Les souliers mordorés*

Le corsaire (Dalayrac/La Chabeaussière 1783) DH 1792

De Algerijnse landvoogd (/Van Beaumont 1789) AS 1789 L Asd: H&M, 1789

Una cosa rara, ossia Bellezza ed onestà (Martin y Soler/Da Ponte 1786)

Lilla HDT

La creanza, ossia La politezza (Bologna/ 1759) Amicis 1760

Les curieux punis (Bonnay/Desenne ca. 1787) DH 1789

D

La dama scaltra (pasticcio) Giordani 1752 L

- Demofonte* (Bernasconi/Metastasio 1741) Lapis 1754
De gustibus non est disputandum (G. Scarlatti/Goldoni 1754) Ferrari 1755 L
Le déserteur (Monsigny/Sedaine 1769) DH 1769; MA 1772, 1774; CDL
    De deserteur (/Neyts) Neyts 1770 L Asd: Crajeschot
    Der Deserteur (/Eschenburg) Abt
    De deserteur (/Ruloffs) KSGV L Asd: Duim, 1775; AS 1783 L Asd: Helders 1782, H&Mars 2/1784; OKK
Les dettes (Champein/Forgeot 1787) DH 1788; CDL
    De schulden (/Ogelwight 1791) AS 1791 L Asd: Helders & Mars, 1791.
Les deux avarés (Grétry/Fénuillot 1770) DH 1772; MA 1772; CDL
    De twee gierigaards (/Neyts) Neyts 1771 L
    Die zwei Geizigen (/Faber) Abt
    De twee gierigaards (/Ruloffs) AS 1787 L Asd: Helders & Mars, 1787
Les deux chasseurs et la laitière (Duni/Anseaume 1763) DH 1765; MA 1769, 1774; CDL
    De twee jagers en het melkmeisje (/Neyts) Neyts 1768 L Asd: Vlam, 1770
    De twee jagers en de melkverkoopster (/Cammaert) Vitzthumb 1768 L DH: Constapel & Lefebvre, 1768
    Das Mildmädchen und die Jäger (/Schwann) Abt; HDT
    De twee jagers en het melkmeisje (/Lynslager) KSGV L Asd 1778; AS 1783 L Asd: H&M 1783; OKK 1785;
Gravesande 1794 L Asd H&M 2/1794
Les deux comtesses (Paisiello/Framéry. 1781 naar /Petrosellini 1776: *Le due contesse*) DH 1785c?
Les deux miliciens, ou L'orphéline villageoise (Fridzeri/D'Azémar 1771) DH 1772
    Het dorps weesmeisje (/Neyts) Neyts L
Les deux pages > Auguste et Théodore
Les deux petits Savoyards (Dalayrac/Marsollier 1789) DH 1790; CDL 1791
    De twee jonge Savoyards (/Aschenberg & Roullaud 1790) AS 1790; L Asd: H&M, 1790
Les deux Sylphes (Desaugiers 1782) DH 1785c?
Les deux tuteurs (Dalayrac/La Chabeaussière 1784) DH 1786
Le devin du village (Rousseau/Rousseau 1752) DH 1754; Frédéric 1759; MA 1769, 1777; CDL
    De waarzegger van het dorp (/Neyts) Neyts 1758
    De waarzegger van het dorp (/Cammaert) Vitzthumb 1768
Le diable à quatre, ou La double métamorphose (Philidor/Sedaine 1756) DH 1758; Frédéric 1760
Les Dieux au village (Colizzi/D'Alery de Mons 1790) DH 1790
Le directeur dans l'embaras (Cimarosa/Dubuisson naar /Diodati 1786: *L'impresario in angustie*) DH 1790
Didon (Piccini/Marmontel 1783) DH 1789; CDL
Le docteur Sangrado (Duni&Laruelle/Anseaume 1758) DH 1760
    Den Doctor Sangrado (/Neyts) Neyts 1769
Don Calascione > La finta cameriere
Don Quichotte Gurrini 1762
Don Trastulla > La cantata e disfida di -
Het dorpsfeest > L'amitié au village
Der Dorfbarbier (Hiller/Weisse 1771 naar /Sedaine: *Blaise le savetier*) Abt
Die Dorfdeputierten (Schubaur/Heerman 1783) HDT
Het dorps weesmeisje > Le deux miliciens
La dot (Dalayrac/Desfontaines 1784) DH 1786; CDL
La double épreuve (Grétry/Lourdet 1782) DH 1788
La double fête > L'amoureux de quinze ans
Le double jugement de Paris > Les trois déesses
La double métamorphose > Le diable à quatre
De drie landbouwers > Les trois fermiers
Drift tot zang en dans > De melomanie
Le droit d'aïnesse (Colizzi/Dorceville 1779) DH 1779
Le droit du seigneur (Martini/Desfontaines 1783) DH 1784; CDL

De dwaling van een ogenblik > L'erreur d'un moment

E

L'école de la jeunesse, ou Le Barnevelt Français (Duni/Anseaume 1765) DH 1766
L'école de la jeunesse, ou Le Barnevelt Français (Duboulay/Anseaume 1778) MA 1778
L'école de la jeunesse, ou Le Barnevelt Français (Prati/Anseaume 1780) DH 1785c?
De edelmoedige vriendschap > L'amitié à l'épreuve
Eifersucht auf der Probe (Anfossi/Eschenburg naar Bertati 1774: *Il geloso in cimento*) HDT
Der eingebildete Philisoph > Le philosophe imaginaire
Eins wird doch helfen, oder Die Werbung aus Liebe (André/André 1782) HDT
L'élève de l'amour > Sargines
Elysium (Schweitzer/Jacobi 1770) Abt
Emira, ossia Il finto femina (Leo/ 1735) Giordani 1752
    L'amor costante Amicis 1761
Endlich fand er sie > Das Irrlich
L'enfant trouvé > Félix
Les ensorcelées, ou Jeannot et Jeannette (/Favart 1757) Frédéric 1760
Die Entführung aus dem Serail (Mozart/Stephanie 1782) HDT
L'épreuve villageoise (Grétry/Desforges 1784) DH 1786: CDL 1791
La suite de «L'épreuve villageoise» > Les promesses de mariage
L'erreur de l'esprit > Céphise
L'erreur d'un moment, ou La suite de «Julie» (Dezède/Monvel 1773) DH 1773; MA 1775
    De dwaling van een ogenblik, of Het gevolg van «Julie» (/Neyts) Neyts 1774 L
    De korte dwaling (/Uylenbroek en Lynslager) AS 1790 L Asd: Helders & Mars, 1791
Les étrennes de la nouvelle année (Vandenbroeck/Vallier 1783) MA 1783
Euphrosine (Méhul/Hoffman 1790) DH 1791
L'Europe galant (Campra/La Motte 1697) DH 1702; Francisque
Les événements imprévus (Grétry/Hèle 1779) DH 1781; MA 1781; CDL

F

Der Fassbinder > Le tonnelier
Le fatiche d'Ercole per Deianira (Ziani/Aureli 1662) DS 1680
La fausse aventurière (Laruelle/Anseaume&Marcouville 1758) DH 1758; Frédéric 1761
La fausse magie (Grétry/Marmontel 1775) DH 1776: MA 1775; CDL
    De gewaande toverij (/Van Beaumont) AS 1786
La fausse paysanne (Piis/ Propiac 1789) DH 1792
Les fausses apparences, ou L'amant jaloux (Grétry/Hèle 1778) DH 1779; MA 1780; Bernardi 1780; CDL
Le faux lord (N.Piccinni/G.M.Piccinni 1783) DH 1783
La fée Urgèle, ou Ce qui plaît aux dames (Duni/Favart 1765) DH 1767; MA 1774
Les faintes infidélités > Les femmes vengées
Félix, ou L'enfant trouvé (Monsigny/Sedaine 1777) DH 1783; CDL
    Felix, of De vondeling (/Pypers) AS 1790 L Asd: Helders & Mars, 1790
Les femmes et le secret (Vachon/Quétant 1767) DH 1772; CDL
Les femmes et le secret (Duboulay/Quétant 1778) MA 1778
Les femmes vengées, ou Les feintes infidélités (Philidor/Sedaine 1775) DH 1775; MA 1776
La fermière Écossaise > Sara
La fête de graces > Les trois roses
Les fêtes de Bacchus et l'amour (Lully/Quinault 1672) AS 1688
La fille mal gardée, ou Le pédant amoureux (Duni/Favart 1758) DH 1758; Frédéric 1760
    De kwalijk bewaarde dochter (/Neyts) Neyts 1762
Il filosofo di campagna (Galuppi/Goldoni 1754) Ferrari 1755 L

La finta cameriera = Don Calascione (Latilla/Barlocchi 1737) Crosa 1750; Lapis 1752
La finta marchesina Amicis 1760
La finta sposa (Zingoni/Fabbriozzi 1761) Amicis 1761 L
Il finto cavaliere Ferrari 1754 L
Il finto femina > *Emira*
La folle par amour > *Nina*
Fra i due litiganti il terzo gode (Sarti/Goldoni 1782)
    Les noces de Dorine, ou Helène et Francisque (/Dubuisson) DH 1790
    Im Trüben ist gut Fischen HDT
Les fragments des modernes > *Télémaque*
Les Français chez les Hurons, ou La vertu de la baguette (Colizzi/Launay 1783) DH 1783
Les frères jumeaux > *Le maréchal ferrant*
Freundschaft auf der Probe > *L'amitié à l'épreuve*

G

La gara degli amanti ridicoli Amicis 1760
Georget et Georgette (Alexandre/Harny de Guerville 1761) Frédéric 1762
I gelosi (/G. Giordani 1744) Giordani 1752
Il giocatore (Salvi/) Gurrini 1762
    De speler (/Neyts) Neyts 1758
Gewaande toverij > *La fausse magie*
De greffier in de trog > *Les amours de Gonesse*
De grootmoedige minnaar > *La magnifique*
Guerre ouverte, ou Ruse contre ruse (Jadin/Dumaniant 1787) DH 1789
Das gute Mädchen > *La buona figliola*

H

Helena rapita da Paride (Fiocco/Aureli 1681) DS 1681
Helène et Francisque > *Fra i due litiganti*
Henri IV, ou La bataille d'Ivry (Martini/Rosoi 1774) DH 1775; MA 1776
L'heureuse révolution (Meissner/Valmond 1788) DH 1788
L'heureux dépit (Chapelle/Rauquil-Lieutaud 1785) DH 1788c?
L'heureux moment > *L'astronome*
Hieronymus Knicker (Dittersdorf/Dittersdorf 1789) HDT
Die Hochzeit des Figaro > *Le nozze di Figaro*
De hoefsmid > *Le maréchal ferrant*
De Hoogduitse schoenmaakster > *Les souliers mordorés*
De houthakker > *Le bûcheron*
Der Hufschmidt > *Le maréchal ferrant*
Le Huron (Grétry/Marmontel 1768) DH 1769; MA 1769
    De Huron (/Neyts) Neyts 1774 L
Het huwelijk van Antonio > *Le mariage d'Antonio*

I

L'île des foux (Duni/Anseaume&Marcouville, naar Goldoni: *L'arcifanfano* 1760c) DH 1760; MA 1776
L'île enchantée (Bruni/Sedaine 1789) DH 1790
L'île sonnante (Monsigny/Collé 1768) DH 1770; MA 1776
Im Trüben ist gut Fischen > *Fra i due litiganti*
Les importuns > *Ziste et Zeste*
L'inconnue persécutée (Anfossi/Rosoi 1776 naar Petrosellini 1773: *L'incognita perseguitata*) DH 1792
Inès et Léonore, ou La soeur jalouse (Bréval/Gauthier 1789) DH 1790

L'infante de Zamora (Paisiello/Framery 1780 naar /Livigni 1774: *La Frascatana*) DH 1782; CDL
De infante van Zamora (/Zurmühlen) KSGV L Asd 1784
L'infelice avventurato (Lapis/ 1754) Ferrari 1754
Iphigénie en Aulide (Gluck/Roulet 1774) DH 1787
Das Irrlicht, oder Endlich fand er sie (Umlauf/Stephanie 1782) HDT
Der Irrwisch (Kospoth/Bretzner 1780) HDT
Isabelle et Gertrude, ou Les Sylphes supposées (Blaise/Favart 1765) DH 1766; MA 1774
Isabelle et Rosalvo (Propiac/Patrat 1787) DH 1790
Isis (Lully/Quinault 1677) AS 1677
L'isola disabitata (G. Scarlatti/Goldoni 1757) Amicis 1761
Issé (Destouches/La Motte 1697) DH 1710
L'Italienne à Londres (Cimarosa/Neuville ca. 1791) DH 1792; CDL
L'ivrogne corrigé, ou Le mariage du diable (Laruelle/Anseume 1759) DH 1760

J

Die Jagd (Hiller/Weisse 1770) Abt; HDT
Le jaloux corrigé (Blavet/Collé) Frédéric 1759
Le jardinier de Sidon (Philidor/Pleinchesne 1768) DH 1768; MA 1774
Le jardinier et le seigneur (Philidor/Sedaine 1761) DH 1767
Les jardiniers (Prudent/Davesne 1771) DH 1772
De tuiniers (/Neyts) Neyts 1772 L
Le jugement de Midas (Grétry/Hèle 1778) DH 1779; MA 1779; CDL
Julie (Dezède/Monvel 1772) DH 1773; MA 1774
Julie (/Neyts) Neyts 1773 L
Julie (/Faber) Abt
Les uite de «Julie» > L'erreur d'un moment

K

Der Kapellmeister > L'Orazio
De karavaan van Groot Kaïro > Le caravane de Caïre
Der Kaufmann von Smyrna > Le marchand de Smyrne
De klompjes > Les sabots
Der König und der Pächter > Le roi et le fermier
De koning en de pachter > Le roi et le fermier
De koopman van Smyrna > Le marchand de Smyrne
De korenmaaiers > Les moissonneurs
De korte dwaling > L'erreur d'un moment
De kuiper > Le tonnelier
De kwalijk bewaarde dochter > La fille mal gardée

L

Laure et Pétrarque (Rouwyzer/Fabre d'Églantine 1780) MA 1780
De levende doden > Le combat nocturne
Die Liebe auf dem Lande (Hiller/Weisse 1768) Abt
Die Liebe im Narrenhaus (Dittersdorf/Stephanie 1787) HDT
Der Liebhaber als Automat, oder Die redende Maschine (André/André 1782) HDT
Lilla > Una cosa bella
Lodoiska (Kreutzer/Dejaure 1791) DH 1792; CDL 1793
Le lotto d'amour > Tirsis et Céphile
Lucette et Lucas (Florine Dezède/Forgeot) DH 1788c?; CDL
La locandiera (Auletta/Palomba 1738) Giordani 1756

La loterie amoureuse (Duboulay/ 1780) MA 1780
Lottchen am Hofe (Hiller/Weisse 1767) HDT
Lucas und Hannchen > Annette et Lubin
Lucile (Grétry/Marmontel 1769) DH 1770; MA 1772, 1774
    Lucile (/Neyts) Neyts 1770 L
    Lucile (/Faber) Abt
    Lucile (/Uilenbroek) KSGV; AS 1781 L Asd: Helden, 1781
Der lustige Schuster, oder Der Teufel is lost, Zweiter Teil (Hiller/Weisse 1766) HDT

M

Madama Ciana (Latilla/Barlocchi 1738) Lapis 1754
La maestra (Cocchi/Palomba 1751) Giordani 1752 L, Lapis 1753
Le magnifique (Grétry/Sedaine 1773) DH 1773; MA 1774
    De prachtige, of De grootmoedige minnaar (/Neyts) Neyts 1778 L
    De uitmuntende minnaar (/Aschenberg) AS 1787 L Asd: H&M, 1786
Le maître de musique > L'Orazio
Le maître en droit (Monsigny/Lemonnier 1760) DH 1762; Frédéric 1762; MA 1769, 1774
    De meester in het recht (/Neyts) Neyts 1768
Le maître généreux CDL =? *Le gare generose* (Paisiello/Palomba 1786)
Le devin du village (Rousseau/Rousseau 1752) DH 1754; Frédéric 1759; MA 1769, 1777; CDL
    De waarzegger van het dorp (/Neyts) Neyts 1758
    De waarzegger van het dorp (/Cammaert) Vitzthumb 1768)
De mangelaers > Les trocqueurs
Le marchand de Smyrne (/Chamfort)
    Der Kaufmann von Smyrna (Stegmann/Schwan 1773) HDT
    Der Kaufmann von Smyrna (Just/Schwan 1774 naar Chamfort: *Le marchand de Smyrne*) Abt
    De koopman van Smyrna (/Neyts 1774) Neyts 1774 L
    De Smirnsche koopman (/Uilenbroek) KSGV L Asd: Duim, 1775, AS 1780 L Asd: Duim, 2/1780, H&M, 3/1782.
Le maréchal ferrant, ou Les frères jumeaux (Philidor/Quétant 1761) DH 1762; Frédéric 1762; MA 1769, 1771; CDL
    De paardesmid (/Neyts) Neyts 1768 L Asd: Vlam, 1769
    Der Hufschmidt (/André) Abt
    De hoefsmit (/Menkema) AS 1785 L Asd: H&M, 1784
Le mariage d'Antonio (Lucile Grétry/Beauvoir 1786) DH 1788; CDL
    Het huwelijk van Antonio, zijnde het vervolg op «Richard Leeuwenhart» (/Ruloffs 1790) AS 1791 L Asd: H&M, 1791; Gravesande 1794
Le mariage caché > Sophie
Le mariage du diable > L'ivrogne corrigé
Le mariage interrompu par le pouvoir de la magie (= Italiaans?) Gurrini 1762
Les mariages samnites (Grétry/Rosoi 1776) DH 1777; MA 1778
Das Marketenderzelt Abt
Le marquis de Tulipano (Paisiello/Gourbillon 1789) DH 1791
La matinée et la soirée villageoise, ou Le sabot perdu (/Barré&Piis 1781) DH 1785c?
Matilda (Cocchi/Palomba 1739) Giordani 1752 L, 1756
Mazet (Duni/Anseume 1761) DH 1763; MA 1769, 1776
    Mazet (/Neyts) Neyts 1768 L Asd: Vleam, 1769
Le médecin de l'amour (Laruelle/Anseume 1758) DH 1772; CDL
De meester in het recht > Le maître en droit
De meid juffrouw > La serva padrona
De meid meesteres > La serva padrona

La mélomanie (Champein/Grenier 1781) DH 1784

De melomanie, of Drift tot zang en dans (/Van Beaumont) AS 1786 L Asd: H&M, 1786

Mélide, ou Le navigateur (4.3 Philidor/Relly 1773) DH 1773

Les méprises par ressemblance (Grétry/Patrat 1786) DH 1790; CDL

La meunière de Gentilly (La Borde/Lemonnier 1768) DH 1769

De molenaarster van Gentilly (/Neyts) Neyts 1770 L

Das Mildmädchen und die Jäger > *Les deux chasseurs et la laitière*

Le milicien (Duni/Anseaume 1762) DH 1765c; MA 1769, 1775

De soldaat door dwang (/Neyts) Neyts 1769 L

De soldaat door dwang (/Lynslager) KSGV L Asd 1779; AS 1783 L Asd: H&M, 1782

Mimi am Hofe > *Ninette à la cour*

Mimi in het hof > *Ninette à la cour*

De minnaar standbeeld > *L'amant statue*

Minosse, ossia Arianna e Teseo (/Pariati) Lapis 1753

Les moeurs du bon vieux temps > *Aucassin et Nicolette*

Les moissonneurs (Duni/Favart 1767) DH 1768; MA 1772

De korenmaaiers (/Van Beaumont) AS 1785

De molenaarste van Gentilly > *La meunière de Fentilly*

Il mondo alla roversa, ossia Le donne che comandano (Galuppi/Goldoni 1750) Lapis 1754

Il mondo della luna (Galuppi/Goldoni 1750) Lapis 1753

De mors-d'oré schoentjes > *Les souliers mor-dorées*

Les mort vivants > *Le combat nocturne*

De muziekmeester > *L'Orazio*

N

Het nachtgevecht, of De levende doden (Van Helmont/Neyts naar *Le combat nocturne* [/Dancourt]) Neyts 1773

Nanette et Lucas, ou La paysanne curieuse (D'Herbain/Framéry 1764) DH 1765; MA 1774; CDL

Il negligente (Ciampi/Goldoni 1749) Lapis 1753

Nicaise Frédéric 1761

De nieuwgetrouwde > *Ziste et Zespe*

Nina, ou La folle par amour (Dalayrac/Marsollier 1786) DH 1787

Nina, of De zinneloze door liefde (/Ogelwight) AS 1790 L Asd: helders & Mars, 1789; Gravesande 1794

Ninette à la cour, ou Le caprice amoureux (Duni/Favart 1755) DH 1760; Frédéric 1760

Mimi in het hof (/Neyts) Neyts 1758

Ninette in het hof (/Cammaert) Vitzthumb 1768

Mimi am Hofe Abt

Nitteti (/Metastasio) Amicis 1760

Les noces de Dorinde > *Fra i due litiganti*

Le nouveau marié > *Ziste et Zeste*

La nouvelle chercheuse d'esprit (Duboulay/** 1779) MA 1779

La nouvelle école des femmes (Philidor/Mouslier 1770) DH 1775

Le nozze di Figaro (Mozart/Da Ponte naar Beaumarchais 1786)

Die Hochzeit des Figaro HDT

O

Œdippe à Colone (Sacchini/Guillard 1786) DH 1788

L'Olympiade, ou Le triomphe de l'amitié (Sacchini/Framery 1777) DH 1778; MA 1780

On ne s'avise jamais de tout (Monsigny/Sedaine 1761) DH 1762; Frédéric 1769; MA 1769, 1774; CDL

De onverwachte ontmoeting > *Le rencontre imprévu*

L'opera in prova alla moda (Latilla/Fiorini 1751) Lapis 1753 L

Opera op de zinspreuk «Zonder spijs en wijn kan geen liefde zijn» (Schenck/Bidloo 1686) AS 1686

Orazio (Auletta/Palomba 1737) Crosa 1750 L; Lapis 1752; Gurrini 1761; MA 1765
Le maître de musique (/Baurans 1755) DH 1758; Frédéric 1759
De muziekmeester (/Neyts) Neyts 1758
Der Kapellmeister Abt
Orgon dans la lune, ou Les abus de la crédulité (Paisiello/Lépidor 1777) DH 1780
Origille (Avossa/Palomba) Giordani 1752 L
Orphée et Euridice (Gluck/Moline 1774) DH 1780c
L'orphéline villageoise > *Les deux miliciens*

P

De paardesmid > *Le maréchal ferrant*
Pandolfus en Zebrina > *La serva padrona*
Intermezzo del Panduro <<< Giordani 1756
Panurge dans l'île des lanternes (Grétry/Morel 1785) DH 1789
Les passetemps de l'amour (Zingoni/Chevalier 1765) DH 1765
Paul et Virginie (Kreutzer/Favières 1790) DH 1791; CDL
'*Le paysan prévenu*' (= 'De boer van fortuin' ; = Italiaans?) Gurrini 1762
La paysanne curieuse > *Nanette et Lucas*
Le pédant amoureux > *La fille mal gardée*
Les pêcheurs (Gossec/La Salle d'Offemont 1766) DH 1768; MA 1773
De vissers (/Ruloffs) AS 1793
Le peintre amoureux de son modèle (Duni/Anseume 1757) Frédéric 1760; DH 1762
De schilder verliefd op zijn model (/Neyts) Neyts 1758
Les pèlerins de Mecque > *La rencontre imprévue*
Persée (Lully/Quinault 1782) AS 1688
Le petit-maître en province (Alexandre/Harny 1765) DH 1766
Phaëton (Lully/Quinault 1683) DH 1710, Tarouca
Le philosophe bridé > *Aristote amoureux*
Le philosophe imaginaire (Paisiello/Dubuisson 1780 naar *Gli astrologi immaginari* [/Bertati 1779]) DH; CDL
Der eingebildete Philosoph HDT
Pierre le Grand (Grétry/Bouilly 1790) DH 1792; CDL
La pipée (Jommelli/Clément 1753 naar Jommelli 1751: *L'uccellatrice*) DH 1760
Le poète supposé, ou Les préparatifs de la fête (Champein/Laujon 1782) DH 1785c?
Les pommiers et le moulin (Lemoyne/Forgeot 1790) CDL
I portentosi effetti della Madre Natura (G. Scarlatti/Goldoni 1752) Ferrari 1755 L
De prachtige > *Le magnifique*
Der Prahler ohne Geld (Wenen 1770) Abt
Les préparatifs de la fête > *Le poète supposé*
Les prétendus (Lemoyne/Rochon ca. 1789) DH 1790; CDL
Les promesses de mariage, ou la suite de «L'épreuve villageoise» (Berton/Desforges 1787) DH 1788
Proserpine (Lully/Quinault 1680) AS 1688; DH 1703 L Asd: Henri Schelte, 1703.
Psyche (Lully/Molière, Corneille, Quinault 1671) DH 1697 L.
La pupille rusée (Zingoni?/) DH 1765

R

Raoul Barbe-bleu (Grétry/Sedaine 1789) DH 1791; CDL
Raoul, Sire de Crequi (Dalayrac/Monvel 1790) DH 1791; CDL 1793
Raton et Rosette (Anselme/Favart 1755) DH 1755; Frédéric 1760
Raton en Rosette (/Neyts) Neyts 1768
La reconciliation villageoise (Tarade/Poinsinet 1765) DH 1767
Renaud d'Ast (Dalayrac/Barré 1787) DH 1788; CDL

- Il re pastore* (/Metastasio) Amicis 1761
Das redende Gemälde > Le tableau parlant
Die redende Maschine > Der Liebhaber als Automat
Reken niet zonder uw' weerd > Toinon et Toinette
La rencontre imprévue, ou Les pèlerins de Mecque (Gluck/Dancourt 1764) DH 1768; MA 1776
    De onverwachte ontmoeting (/Neyts) Neyts 1769 L
Richard Cœur-de-Lion (Grétry/Sedaine 1784) DH 1786; CDL
    Richard Leeuwenhart (/Ruloffs) AS 1791
La suite de «Richard Coeur de Lion» > Le mariage d'Antonio
Le rival confident (Grétry/Forgeot 1788) DH 1790; CDL
Le roi et le fermier (Monsigny/Sedaine 1762) DH 1764; MA 1774
    De koning en de pachter (/Neyts) Neyts 1768 L
    De koning en de pachter (/Cammaert) Vitzthumb 1768 L DH: Constapel & Lefebvre, 1768
    Der König und der Pächter (/Faber) Abt
Le roi Théodore à Venise (Paisiello/Dubuisson 1787) DH 1788
Robert und Kalliste > La sposa fedele
Roland (Piccini/Quinault-Marmontel 1778) MA 1780
Romeo und Julia (G.Benda/Gotter 1776) HDT
Rose et Colas (Monsigny/Sedaine 1764) DH 1765; MA 1769, 1774; CDL
    Rosa en Colas (/Neyts) Neyts 1768 L Asd: Vlam, 1769
    Rose und Colas (/Faber) Abt
    Roosje en Colas (/Lynslager) KSGV; AS 1783
La rosière de Salency (Grétry/Masson 1773) DH 1775; MA 1776; CDL
    Het rozenfeest, of De rozenmaagd van Salenci (/Neyts) Neyts 1778 L
    Het rozenfeest van Salencia (/Ogelwight) AS 1793
Das rote Käppchen (Dittersdorf/Dittersdorf 1788) HDT
Ruse contre ruse > Guerre ouverte
'*Les ruses de l'amour*' (= Italiëans?; Zingoni?/) Amicis 1760
- S
- Le sabot perdu > La matinée et la soirée villageoise*
Les sabots (Duni/Sedaine 1768) DH 1769; CDL
    De klompjes (/Neyts) Neyts 1768 L
Le sage dans sa retraite (met airs van Grétry uit *Les mariages Samnites*/Dalainval) DH 1782
Sancho Pança dans son île (Philidor/Poinsinet 1762) DH 1763; MA 1774
Sara, ou La fermière Écossaise (Vachon/Collet 1773) DH 1774
Sargines, ou L'élève de l'amour (Dalayrac/Monvel 1788) DH 1789; CDL
Le sauvages > Azémia
La schiava seria (Piccini 1757)
    Die Sklavine (/Gotter) HDT
De schilder verliefd op zijn voorbeeld > Le peintre amoureux de son modèle
De schone Arsene > La belle Arsène
De schulden > Les dettes
Der Serail Abt
Le serrurier (Kohaut/Quétant 1765) DH 1765c
    De slotmaker (/Neyts) Neyts 1768 L
La serva padrona (Pergolesi/Federico 1733) Giordani 1752 L, 1756; Lapis 1754; Amicis 1760; Gurrini 1762; MA 1765
    La servante maîtresse (/Baurans 1754) DH 1757; Frédéric 1759; Bruyère 1761; MA 1762, 1774
        De meid juffrouw (/Neyts) Neyts 1758
        Pandolfus en Zebrina, of De meid meesteres (/Ruloffs 1794) AS 1794

- Silvain* (Grétry/Marmontel 1770) DH 1770; MA 1774
Silvain (/Neyts) Neyts 1770 L
Sylvain (/Faber) Abt
Silvaan (/Asschenberg) KSGV L Asd: Duim, 1777; AS 1783 L Asd: H&M, 1783
De slotmaker > *Le serrurier*
De Smirnsche koopman > *Le marchand de Smyrne*
La soirée orageuse (Dalayrac/Radet 1790) DH 1791; CDL
La soirée des boulevards (Schwindl/Favart 1771) DH 1771
De soldaat door dwang > *Le milicien*
Le soldat magicien (Philidor/Anseaume 1760) DH 1761; Frédéric 1761; CDL
De soldaat toveraar (/Neyts) Neyts 1762
De soldaat toveraar (/Cammaert) Vitzthumb 1768 L DH: Constapel & Lefebvre, 1768
Soliman second, ou Les trois sultanes (Gibert/Favart 1761) DH 1765
Soliman II (Naumann/Migliavacca 1773) Abt
Sophie, ou Le mariage caché (Kohaut 1768 TF 350) DH 1770
Le sorcier (Philidor/Poinsinet 1764) DH 1765; MA 1772, 1774; CDL
De toveraar (/Neyts) Neyts 1773
Der Zauberer (/Faber) Abt
Les souliers mordorés, ou La cordonnière Allemande (Fridzeri/Ferrières 1776) MA 1776; DH 1777; Bernardi 1780; CDL
De Hoogduitse schoenmaakster, of De mors-doré schoentjes (/Neyts) Neyts 1779
De zijden schoenen, of De Hoogduitse schoenmaakster (/Lynslager) KSGV; AS 1792
Le souterrain > *Camille*
De speler > *Il giocatore*
Lo speciale (/Goldoni)
Die Apotheke (Just/Engel) Abt
Der Spieler und die Bettschwester Abt
La sposa fedele (Guglielmi/Chiari 1767)
Robert und Kalliste, oder Der Triumph der Treue (/Eschenburg) HDT
De sprekende schilderij > *Le tableau parlant*
Stratonice (Méhul/Hoffman 1792) CDL 1792
Il (Lo) studente alla moda (= ? *Lo scolaro alla moda* [Buini 1749]) Giordani 1756
Les syphes supposées > *Isabelle et Gertrude*
De sympathie (Just/Neyts 1774) Neyts 1774 L

T

- La tableau parlant* (Grétry/Anseaume 1769) DH 1770; MA 1772, 1774; CDL
De sprekende schulderij (/Neyts) Neyts 1772 L
Das redende Gemälde (/Reichardt) Abt
De sprekende schilderij (/Ruloffs) AS 1781 L Asd: 1781; KSGV
Tancrède (Campra/Danchet 1704) Francisque 1719
Télémaque et Calypso (Destouche/Pellegrini 1714) Tarouca
Télémaque, ou Les fragments des modernes (Campra/Danchet 1704) DH 1710
Der Teufel ist los > *Der lustige Schuster*
Teuntje en Teunis > *Toinon et Toinette*
Thésée (Lully/Quinault 1675) DH 1702; DH 1703 L Asd: Henri Schelte, 1703.
Tigrane (Lapis/Vittori&Goldoni 1738) Lapis 1753
Tirsis et Céphile, ou Le lotto d'amour (Vandenbroeck/Vallier 1782) MA 1782
De toets der vriendschap > *L'amitié à l'épreuve*
Toinon et Toinette (Gossec/Desboulmiers 1767) DH 1768; MA 1781
Reken niet zonder uw' weerd (/Neyts) Neyts 1768 L Alkmaar: verlaan, 1768

- Teunis en Teuntje* (/Uylenbroek) AS 1783 Asd: H&L, 1783; KSGV
Tom Jones (Philidor/Poinsinet 1765) DH 1765; MA 1777
Tom Jones (/Neyts) Neyts 1772 L
Tom Jones (/Faber) Abt
Le tonnelier (Audinot/Quétant 1765) DH 1765c; MA 1769, 1774; CDL
De kuiper (/Neyts) Neyts 1768 L
De kuiper (/Cammaert) Vitzthumb 1768
De kuiper (/Ruloffs 1792) KSGV; OKK 1786; AS 1792 L Asd: H&M, 1792
Der Fassbinder (/Faber) Abt; HDT
De toveraar > *Le sorcie*
Li tre cicisbei ridicoli (Resta/Vasini 1747) Crosa 1750 L
Le tre gobbi rivali amanti di Madama Vezzosa (Ciampi/Goldoni 1756) Gurrini 1762; MA 1765
Le tribut du cœur DH 1750
Le triomphe de l'amitié > *L'Olympiade*
Die Triumph der Treue > *La sposa fedele*
'*Les trois amants rivaux*' (= Italiaans?) Gurrini 1762
Les trois déesses rivales, ou Le double jugement de Paris (Propiac/Piis 1788) DH 1793
Les trois fermiers (Dezède/Monvel 1777) DH 1777; MA 1777; CDL
De drie landbouwers (/Roulland) AS 1787 L Asd: H&L, 1787; Gravesande 1794
La suite des «Trois fermier» > *Blaise et Babet*
Les trois roses, ou La fête de graces (M.D.M./Rosoi 1780) MA 1778
Les trois souhaits > *Le bûcheron*
Les troqueurs (Dauvergne/Vadé 1753) DH 1758
De mangelaers / De verwisselaars (/Neyts) Neyts 1758
La Truffaldina (Intermezzo 1749) Ferrari 1755
De tuiniers > *Les jardiniers*
Le tuteur avare (Anfossi/Gabiot 1787 naar Bertati 1775: *L'avaro*) DH 1789
'*Le tuteur bafoué*' [= Italiaans?] Lapis 1753
Le tuteur dupé > *L'arbre enchanté*
Il tutore burlato Amicis 1761
De bedrogen voogd (/Neyts) Neyts 1769
De twee gierigaards > *Les deux avares*
De twee jagers en het melkmeisje > *Les deux chasseurs et la laitière*
De twee jonge Savoyards > *Les deux petits Savoyards*

U

- De uitmuntende minnaar* > *Le magnifique*
Urganostocar (Latilla/Fiorini 1751) Lapis 1753 L
Das Urteil des Midas (Schmidt/Wieland 1770) Abt

V

- Valcour et Zélia* > *La belle esclave*
Il vecchio ingannato (intermezzo Wenen 1752) Gurrini 1762
Il vedovo (Feo/ 1729) Giordani 1752 L
De verliefde van vijftien jaren > *L'amoureux de quinze ans*
Het verloren lam > *La clochette*
La vertu de la baguette > *Les Français chez les Hurons*
Die verwandelten Weiber (Hiller/Weisse 1766) Abt
De verwisselaars > *Les troqueurs*
La veuve indécise (Duni/Anseaume 1759) Frédéric 1761
Vertu vaut bien noblesse (/Wassenaer naar Belle van Zuylen 1769) DH 1769

La vieille d'Annette et Lubin (Chapelle/Dantilly 1789) DH 1790

La villageoise enlevée (/Dubuisson 1789) DH 1790

De volkplanting > *La colonie*

De vondeling > *Félix*

W

De waarzegger van het dorp > *Le devin du village*

De wilden > *Azemia*

Die Wilden > *Azemia*

Z

Der Zauberer > *Le sorcier*

Die Zauberflöte (Mozart/Schikaneder 1791) HDT

Zémire et Azor (Grétry/Marmontel 1771) DH 1772; Ma 1773, 1774; CDL

Zemire en Azor(/Neyts) Neyts 1773 L

Zemir und Azor (/Faber) Abt

Zemire en Azor (/Pypers) AS 1784 L Asd: H&L, 1783, 2/1786

Zenobia (Zingoni/Metastasio 1760) Amicis 1760 L

Die Zigeunerin > *La Zingara*

La Zingara (Rinaldo/ 1755) Gurrini 1762

La Bohémienne (&Clément/Favart 1755) DH 1758; Frédéric 1759; MA 1779

De Boheemster (/Neyts) Neyts 1768 L

Die Zigeunerin Abt

De zinneloze door liefde > *Nina*

Ziste et Zeste, ou Le nouveau marié, ou Les importunes (Bacelli/Cailhava 1770) DH 1770

Ziste en Zeste, of De nieuwgetrouwde (/Neyts) Neyts 1779

Die zwei Geizigen > *Les deux avarés*

De zijden schoenen > *Les souliers mordorés*
